

*INSTYTUT OGRODNICTWA
Skierniewice*

Dobra Praktyka Ochrony Roślin

KALIBRACJA OPRYSKIWACZA ROLNICZEGO

GRZEGORZ DORUCHOWSKI

RYSZARD HOŁOWNICKI

Listopad 2012

Dlaczego należy kalibrować opryskiwacz ?

Wymaganie prawne

Dyrektywa 2009/128/WE

zobowiązuje profesjonalnych użytkowników opryskiwaczy do przeprowadzania **regularnych kalibracji** sprzętu.

Dlaczego należy kalibrować opryskiwacz ?

Korzyści dla użytkownika

- sprawny i przygotowany do pracy opryskiwacz
- precyzyjnie dobrane parametry pracy opryskiwacza
- precyzyjnie określona ilość cieczy
- precyzyjnie określona ilość środka

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Warunki atmosferyczne

Wiatr

Temperatura i wilgotność powietrza

Opady

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Warunki atmosferyczne

Warunki pogodowe		OPTYMALNE Wiatr 0,5 – 1,5 m/s			NORMALNE Wiatr 1,5 – 2,0 m/s		WIETRZNE Wiatr 2,0 – 3,0 m/s	
		Drobne	Średnie	Grube	Średnie	Grube	Grube	B. Grube
Wielkość kropeł								
Herbicydy	Doglebowo							
	Chwasty jednoliścienne							
	Chwasty dwuliścienne							
Fungicydy	Kontaktowe							
	Systemiczne							
Zoocydy	Kontaktowe							
	Gazowe i systemiczne							

Dobór rozpylaczy zależy od warunków pogodowych

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Technika ochrony

Opryskiwacze z belką polową do upraw zwartych

Konwencjonalne

PSP

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Technika ochrony

Opryskiwacze rzędowe

Konwencjonalne

PSP

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Jakość i sprawność sprzętu

Komputerowa kontrola
układu cieczowego

Zdalne sterowanie
układem cieczowym

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Jakość i sprawność sprzętu

Wydatek i stabilność pompy

Filtracja cieczy

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Jakość i sprawność sprzętu

Stabilizacja belki polowej

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Jakość i sprawność sprzętu

Wyposażenie dodatkowe

*Rozwadnianie
preparatów*

*Płukanie
zbiornika*

*Mycie
zewnętrzne*

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Parametry pracy opryskiwacza

Dawka cieczy

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Parametry pracy opryskiwacza

Dawka cieczy

ZWALCZANIE CHORÓB I SZKODNIKÓW		DAWKA CIECZY (l/ha)	
Rodzaj uprawy	Faza rozwojowa	Technika konwencjonalna	Technika PSP*
Zboża	Wschody - strzelanie w źdźbło	100-150	75 -100 (50) ²⁾
	Pierwsze kolanko - kwitnienie	150 ¹⁾ -250	
Rzepak	Wschody - tworzenie pąków	200-250	75-150
	Kwitnienie - dojrzewanie	200-400	
Kukurydza	Wschody - 6 liści	150-200	75-150
	9 liści - wykształcenie kolb	200-400	
Buraki cukrowe	Wschody: 3-4 pary liści właściwych	150-300	75-100 (150) ³⁾
	Zakrywanie międzyrzędzi - zbiór	200-400	
Ziemniaki	Wschody - łączenie rzędów	150-300	150-200
	Zakrywanie międzyrzędzi - dojrzałość	200-400	
	Desykacja	400	200
Warzywa	Do wys. 25 cm lub do łączenia rzędów	200-400	100-150
	Ponad 25 cm lub po złączeniu rzędów	400-600 (800) ⁴⁾	150-200 (400) ⁴⁾
ZWALCZANIE CHWASTÓW DOLISTNIE WE WSZYSTKICH RODZAJACH UPRAW		150-200	75-100 (50) ⁵⁾
ZABIEGI DOGLEBOWE	Herbicydy (zawsze na mokrą glebę)	200-250	75-100
	Zwalczanie szkodników glebowych	300-400	150-200

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

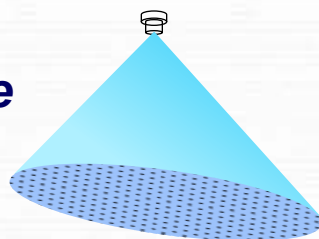
Parametry pracy opryskiwacza

Rozpylacze płaskostrumieniowe

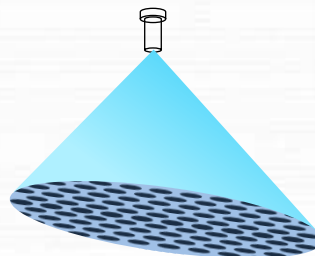
Standardowe

Eżektorowe

Jednostrumieniowe

1,5 – 5,0 bar

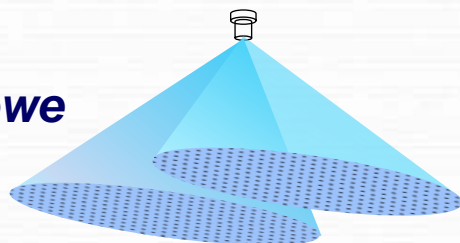
4,0 – 8,0 bar

1,5 – 5,0 bar

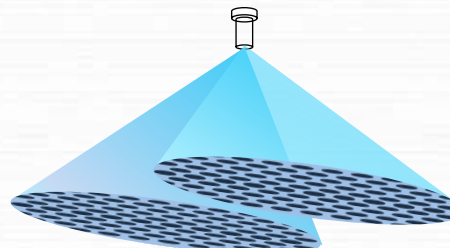

Belki polowe do upraw zwartych

Dwustrumieniowe

1,5 – 5,0 bar

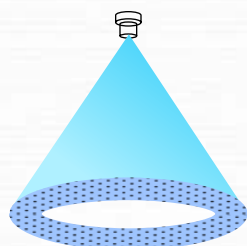
1,5 – 5,0 bar

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

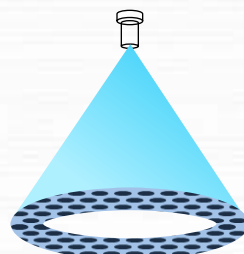
Parametry pracy opryskiwacza

Rozpylacze wirowe

Standardowe

Eżektorowe

5,0 – 15,0 bar

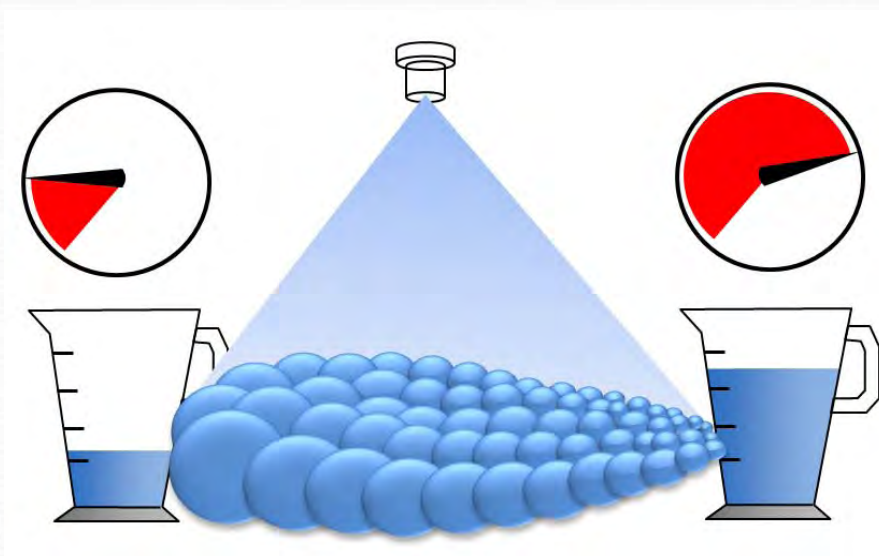

Opryskiwacze
rzędowe

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Parametry pracy opryskiwacza

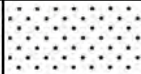

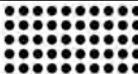
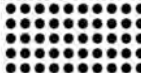
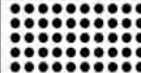
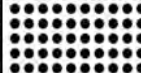

Ciśnienie cieczy – Wydatek – Wielkość kropeł

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Parametry pracy opryskiwacza

Ciśnienie cieczy – Wydatek – Wielkość kropeł

ROZPYLACZE	01	015	02	03	04	05	06
Standardowe							
Eżektorowe kompaktowe							
Eżektorowe zwykłe							
<u>Klasy wielkości kropeł</u>							
DROBNE	ŚREDNIE		GRUBE		BARDZO GRUBE		

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Parametry pracy opryskiwacza

Prędkość robocza: 4 – 7 km/h

- ⇒ nadmierne znoszenie cieczy - straty
- ⇒ słaba penetracja upraw
- ⇒ nierównomierny rozkład cieczy
- ⇒ duże wahania belki - brak stabilnej wysokości belki

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Parametry pracy opryskiwacza

Wysokość belki polowej: 35 – 50 cm

- ⇒ nadmierne znoszenie cieczy - straty
- ⇒ nierównomierny rozkład cieczy
- ⇒ słaba penetracja upraw

Od czego zależy jakość i bezpieczeństwo zabiegów?

Parametry pracy opryskiwacza

Strumień powietrza – opryskiwacze PSP

Prędkość – tym większa im:

- ⇒ wyższe i gęstsze uprawy
- ⇒ niższa dawka cieczy
- ⇒ silniejszy wiatr
- ⇒ większa prędkość robocza

Kierunek:

- ⇒ do przodu
 - podczas jazdy pod wiatr
 - podczas opryskiwania gęstych upraw
 - przy dużej prędkości roboczej
- ⇒ do tyłu
 - podczas jazdy z wiatrem
 - podczas opryskiwania niskich upraw
 - podczas zabiegów doglebowych
- ⇒ pionowo
 - przy bocznym wietrze
 - podczas opryskiwania zbóż

Przygotowanie do pracy

Środki ochrony osobistej

osłona twarzy

odzież ochronna

rękawice gumowe

buty gumowe

Przygotowanie do pracy

Przegląd opryskiwacza

- badanie sprawności technicznej
- czynności obsługowe po zimowaniu
- instalacja zdemontowanych części
- uruchomienie opryskiwacza
- sprawdzenie poprawności działania z wykorzystaniem czystej wody

Przygotowanie do pracy

Zestaw kalibracyjny

- taśma miernicza i paliki
- kalkulator i notatnik
- zegarek z sekundnikiem
- dzbanek miarowy
- zapasowe rozpylacze

Procedura kalibracji

Wlej do zbiornika czystą wodę

- ok. ½ pojemności zbiornika

Procedura kalibracji

Określ założenia do kalibracji

- rodzaj zabiegu
- charakter upraw
- dawka cieczy
- zestawy rozpylaczy (na opryskiwaczu i zapasowe)
- rozstawa rozpylaczy
- warunki pogodowe

Zapas

Przykład:

Ochrona ziemniaków przed chorobami

Dawka cieczy: **300 l/ha**

Rozstawa rozpylaczy na belce: **0,5 m**

Rozpylacze:

- na opryskiwaczu: **standard 120-02,
standard 120-03,
eżektorowe 110-04**

- zapasowe: **eżekt.-dwustrum.110-03**

DAWKA CIECZY l/ha	ROZPYLACZE		CIĄGNIK		POMIAR PRĘDKOŚCI		PRĘDKOŚĆ km/h	WYDATEK l/min	CIŚNIENIE bar
	Rozstawa m	Typ Rozmiar	Bieg	Obroty obr/min	Odcinek m	Czas s			
300	0,5	st 02 st 03 eż 04 eż-ds 03							

Procedura kalibracji

Odmierz odcinek pomiarowy

- najlepiej 100 m (min 50 m)
- na miękkiej powierzchni zbliżonej do warunków polowych
- użyj palików do zaznaczenia początku i końca odcinka

Przykład:

Odcinek pomiarowy – **100 m**

DAWKA CIECZY l/ha	ROZPYLACZE		CIĄGNIK		POMIAR PRĘDKOŚCI		PRĘDKOŚĆ km/h	WYDATEK l/min	CIŚNIENIE bar
	Rozstawa m	Typ Rozmiar	Bieg	Obroty obr/min	Odcinek m	Czas s			
300	0,5	st 02 st 03 eż 04 eż-ds 03			100				

Procedura kalibracji

Zmierz czas przejazdu

- na wybranym biegu
- przy wybranych obrotach gwarantujących prawidłową pracę pompy
- utrzymaj stałe obroty podczas przejazdu

Przykład:

Bieg ciągnika – **III**

Obroty silnika – **1500 obr/min**

Czas przejazdu – **62 s**

DAWKA CIECZY l/ha	ROZPYLACZE		CIĄGNIK		POMIAR PRĘDKOŚCI		PRĘDKOŚĆ km/h	WYDATEK l/min	CIŚNIENIE bar
	Rozstawa m	Typ Rozmiar	Bieg	Obroty obr/min	Odcinek m	Czas s			
300	0,5	st 02 st 03 eż 04 eż-ds 03	III	1500	100	62			

Procedura kalibracji

Oblicz lub wyznacz prędkość

$$\text{Prędkość [km/h]} = \frac{\text{długość odcinka pomiarowego [m]}}{\text{czas przejazdu [s]}} \times 3,6$$

Czas, s	40	45	48	50	52	54	56	58	60	62	64	66	68	70	72	74	76	78	80	85	90	95	100
Prędkość, km/h	9,0	8,0	7,5	7,2	6,9	6,7	6,4	6,2	6,0	5,8	5,6	5,5	5,3	5,1	5,0	4,9	4,7	4,5	4,4	4,2	4,0	3,8	3,6

Przykład:

$$\text{Prędkość} = \frac{100 \text{ m}}{62 \text{ s}} \times 3,6 = \underline{5,8 \text{ km/h}}$$

DAWKA CIECZY l/ha	ROZPYLACZE		CIĄGNIK		POMIAR PRĘDKOŚCI		PRĘDKOŚĆ km/h	WYDATEK l/min	CIŚNIENIE bar
	Rozstawa m	Typ Rozmiar	Bieg	Obroty obr/min	Odcinek m	Czas s			
300	0,5	st 02 st 03 eż 04 eż-ds 03	III	1500	100	62	5,8		

Procedura kalibracji

Oblicz wydatek rozpylaczy

OPRYSKIWACZ POŁOWY DO UPRAW ZWARTYCH

$$\text{Wydatek [l/min]} = \frac{\text{Dawka [l/ha]} \times \text{Rozstaw rozpylaczy [m]} \times \text{Prędkość [km/h]}}{600}$$

OPRYSKIWACZ RZĘDOWY / PASOWY

$$\text{Wydatek [l/min]} = \frac{\text{Dawka [l/ha]} \times \text{Rozstawa rzędów [m]} \times \text{Prędkość [km/h]}}{600 \times \text{liczba rozpylaczy na rząd}}$$

Przykład:

$$\text{Wydatek} = \frac{300 \text{ l/ha} \times 0,5 \text{ m} \times 5,8 \text{ km/h}}{600} = \underline{1,45 \text{ l/min}}$$

DAWKA CIECZY l/ha	ROZPYLACZE		CIĄGNIK		POMIAR PRĘDKOŚCI		PRĘDKOŚĆ km/h	WYDATEK l/min	CIŚNIENIE bar
	Rozstawa m	Typ Rozmiar	Bieg	Obroty obr/min	Odcinek m	Czas s			
300	0,5	st 02 st 03 eż 04 eż-ds 03	III	1500	100	62	5,8	1,45	

Procedura kalibracji

Zmierz rzeczywisty wydatek rozpylaczy

- zamontuj wybrane rozpylacze
- uruchom opryskiwacz i włącz wszystkie sekcje
- ustaw nominalne ciśnienie dla wybranych rozpylaczy
- zmierz wydatek kilku rozpylaczy, z różnych sekcji zbierając wodę do dzbanka miarowego w czasie 1 min
- oblicz średni wydatek rzeczywisty

Przykład: Wydatek rzeczywisty - rozp. eż. 04 : 1,35
- rozp. eż.-dwust. 03 : 1,37

DAWKA CIECZY l/ha	ROZPYLACZE		CIĄGNIK		POMIAR PRĘDKOŚCI		PRĘDKOŚĆ km/h	WYDATEK l/min	CIŚNIENIE bar
	Rozstawa m	Typ Rozmiar	Bieg	Obroty obr/min	Odcinek m	Czas s			
300	0,5	st 02	III	1500	100	62	5,8	1,45	
		st 03							
		eż 04							
		eż-ds 03							

Procedura kalibracji

Skoryguj ciśnienie

- porównaj zmierzony wydatek rzeczywisty z nominalnym
- w przypadku niezgodności skoryguj ciśnienie
- zwiększ jeśli wydatek rzeczywisty jest mniejszy
- zmniejsz jeśli wydatek rzeczywisty jest większy
- po korekcji ciśnienia przeprowadź pomiar ponownie

Przykład: Ciśnienie skorygowane – **3,0 / 5,0 bar**
Wydatek po korekcie – **1,46 / 1,45 l/min**

DAWKA CIECZY l/ha	ROZPYLACZE		CIĄGNIK		POMIAR PRĘDKOŚCI		PRĘDKOŚĆ km/h	WYDATEK l/min	CIŚNIENIE bar
	Rozstawa m	Typ Rozmiar	Bieg	Obroty obr/min	Odcinek m	Czas s			
300	0,5	st 02 st 03 eż 04 eż-ds 03	III	1500	100	62	5,8	1,45	2,5 3,0 4,5 5,0

Przed zabiegiem

Oblicz ilość środka ochrony roślin

- znajdź zalecaną dawkę środka ochrony roślin na etykiecie-instrukcji stosowania
- oblicz według wzoru ilość środka potrzebnego do sporządzenia pożądanej objętości cieczy
- jeśli sporządzasz pełen zbiornik cieczy w miejsce „objętość cieczy” wstaw objętość zbiornika

$$\text{Ilość środka [l, kg]} = \frac{\text{Dawka środka [l, kg/ha]} \times \text{Objętość cieczy [l]}}{\text{Dawka cieczy [l/ha]}}$$

Przykład: Zalecana dawka środka: **0,9 kg/ha**
Potrzebna ilość cieczy: **pełen zbiornik**
Objętość zbiornika: **1500 l**
Dawka cieczy: **300 l/ha**

$$\text{Ilość środka} = \frac{0,9 \text{ kg/ha} \times 1500 \text{ l}}{300 \text{ l/ha}} = \underline{\underline{4,5 \text{ kg}}}$$

Przed zabiegiem

Ustaw wysokość belki polowej

- w zakresie 35 – 50 cm nad opryskiwanym obiektem
- dla belek długich i mało stabilnych ustaw wysokość bliżej górnej granicy zakresu
- podczas wietrznej pogody ustaw belka najniżej jak to jest możliwe w danych okolicznościach

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ